

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051, Dep.
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2011/00474-38 331

06.09.2012

Høring - NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen

Det vises til departementets høringsbrev mottatt 3.9.2012 med svarfrist 6. september vedrørende rapporten fra 22. juli-kommisjonen.

Innledning

Innledningsvis pekes det på at fristen som er gitt de underliggende ledd er uforholdsmessig kort sett i lys av de store og tunge spørsmål som rapporten peker på.

Rapporten fra 22. Juli-kommisjonen er et grundig dokument som peker på svakheter i beredskapen som er relevant for alle politidistrikt. Rapporten må derfor legges til grunn for det videre arbeidet.

En bør likevel ha i mente at det begrensede mandatet for 22.juli kommisjonen har begrenset kommisjonens arbeid og ikke sett på den komplekse helheten i norsk politi og det store spekter av oppgaver som skal utføres.

Innledningsvis er det også viktig å nevne dette med mangfold i distriktene. Historisk har vi en modell som har etterstrebet at alle politidistriktene skal være mest mulig like og at alle distriktene forventes å ha de samme funksjonene, uavhengig av størrelse. Østfinnmark politidistrikt er et av landets minste i størrelse hva gjelder folketall, hendelser og kriminalitet, men samtidig et av landets største i geografi - og dermed stort i beredskapssammenheng. Som en illustrasjon på forskjellen kan nevnes at i Finnmark fylke dekker hver polititjenestemann ca 300 kvadratkilometer, mens i Hedmark som er tilnærmet like stor geografisk, dekker hver tjenestemann 122 kvadratkilometer (fra Riksrevisjonens rapport om vinningskriminalitet).

Det er altså store avstander. I tillegg til dette har Finnmark et uforutsigbart klima fra slutten av september til begynnelsen av juni. Dette gjør at vaksamarbeid over lensmannsdistriktene og politidistriktene er utfordrende og begrenset på grunn av

uforutsigbarheten som disse elementer innebærer på grunn av det selvpålagte kravet om beredskap og tilgjengelighet.

Det er viktig å erkjenne forskjellene i politidistriktene og at utfordringene er forskjellige og at det derfor er forskjellige behov. I en vurdering av politiberedskap generelt og reaksjonstid eller responstid spesielt, må det foreligge en grunnforståelse for geografi, topografi og demografiske forhold i distriktet. Dette er forhold som øker kompleksiteten på mange måter i løsningen av oppdrag. Det innebærer også dyrere drift innenfor materiell, økonomi og bruk av personellressurser herunder til trening og øvelser.

Evalueringsrapportens forslag til forbedringer kan derfor ikke uten forbehold overføres til vår landsdel. Det gjelder spesielt forventninger og ambisjonsnivå for hva politiet skal kunne levere til samfunnet i en omfattende krise.

I fordelingsmodellen som brukes i dag er ikke politiberedskap, stab og krisehåndtering i tilstrekkelig grad parametere for dimensjonering og bemanning. Dette er heller ikke tatt med i sluttevalueringen for Reform 2000. Dette er noe som bør evalueres på sentralt nivå i lys av Kommisjonens rapport og det bør komme sterkere til uttrykk i styringsdialogen og disponeringsskriv fra Politidirektoratet, dersom det er mening at beredskap og krisehåndtering er en ambisjon. Det er også viktig at man angir ambisjonsnivå.

Det er ikke nødvendig at dette behøver å være særlig kostnadskreven, dersom den lokale politimesteren innvilges større handlefrihet hva gjelder ressursdisponeringer og prioriteringer. I dette ligger at man ikke kan la være å se på lensmannsstrukturen når man snakker om beredskap. Det går betydelige midler til å dekke kostnader til drift av lensmannskontoer som med fordel kunne vært brukt til beredskap og tilstedeværelse. Dette bør ligge innefor politimestrenes styring og de bør gis frihet til effektiv ressursutnyttelse fremfor sentrale føringer.

Det er viktig å understreke at vårt syn er at en sammenslåing av politidistrikter ikke vil gi en gevinst i form av bedre beredskap. Lokalkunnskap er en viktig del av beredskapskvaliteten som bør tas vare på.

Dagens arbeidstidsbestemmelser og fokus på vern av arbeidstakers fritid står etter vår syn i sterk kontrast til innholdet i politiinstruksen og de forventninger som samfunnet har. Det ligger forventninger til at ny ATB i større grad åpner for å bruke mannskaper når behovet oppstår. Dagens ATB gir i liten grad fleksibilitet til å løse oppdrag med store geografiske avstander.

Til slutt må det også nevnes at ”nabohjelp” for Østfinnmark politidistrikt er samarbeid med finsk grensevakt, toll, politi og forsvaret ved HV og GSV. Dette vil gjerne være mer nærliggende enn samarbeid med politidistriktene Vestfinnmark og Troms som følge av store avstander.

Kommentarer til kommisjonens hovedkonklusjon og anbefalinger

Kommisjonens anbefalinger (kap. 19.9, pkt. 1 – 19) er gjennomgående gode og adresserer alle nivå.

Vi velger å peke på enkelte av punktene og kommentere kort hva som fra vår side er viktig.

Til risikoerkjennelse er det fra vår side viktig å peke på at utdanningen av polititjenestemenn og kvinner i stor grad legger premissene for dette ute i distriktene. Det er et inntrykk at nyutdannende fra PHS som kommer ut i tjeneste i mange tilfeller har et urealistisk forhold til risiko og muligheten for å eliminere dette i oppdragsløsningen. For Østfinnmarks del vil størsteparten av oppdragene måtte løses med en patrulje bestående av to tjenestemenn. Det er viktig med tydelige signal om hva man forventer av personer med politiutdannelse. Dette må også gjenspeiles i utvelgesprosessen slik at muligheten for å takle politiyrkets mange og ulike krav er tilstede.

Samhandling vil ofte avhenge av sambands- og kommunikasjonsløsninger og ikke minst muligheter til å øve samhandling. Sambandsdekning i vårt område byr på store utfordringer pga topografi og dekning.

Det støttes at det må inngå et større fokus på øvelser fra bakkenivå til lokal stab og ikke minst orientering til direktorat og departement. Det som har vært gjennomført av øvelser siste 10 år i Østfinnmark politidistrikt har i stor grad vært lokale småskala øvelser styrt fra operasjonssentral og lokal innsatsleder. I noen tilfeller har det vært gjennomført øvelser med stab men da over et begrenset tidsrom. Det bør i større grad øves på å takle vanskelig hendelser som ”skyting pågår” med mannskapene som er tilgjengelig. For vårt vedkommende vil dette ofte kunne være mannskaper uten den ekstra kompetanse IP 3 gir eller en kombinasjon av både IP 3 og IP 4 personell.

Etablering av et tydelig målstyringssystem som dekker helheten i etatens oppgaver og større sammenheng mellom mål, prioriteringer, ressurs- og bemanningsplanlegging, ressursbruk og rapportering. Som nevnt er dagens målstyring på vakt- og beredskap i stor grad et resultat av lokale prioriteringer. I dette ligger både å definere akseptabel responstid og responskvalitet.

Som nevnt vil det for vårt vedkommende ofte dreie seg om samme personer som må takle både beredskapsmessige forhold og etterforskning/forebyggende politiarbeid. Det er ønskelig med mer trening men dette vil måtte gå på bekostning av andre oppgaver. Dette er mulig å oppnå innenfor dagens rammer, dersom det kan åpnes for justeringer i lensmannsstrukturen og politimester gis større handlefrihet.

Større bruk av teknologi vil gjøre enhetene ute mindre sårbare og avhengige av muntlig kontakt med operasjonssentralene. Dette muliggjør også koordinering av enhetene på en bedre måte enn i dag og vil kunne avlaste operasjonssentralene ved stor pågang.

Operasjonssentralen i Østfinnmark politidistrikt vil selv med en minimumsbemanning på 2 personer relativt tidlig ha kapasitetsproblemer med større hendelser og stor pågang. Vi vil imidlertid takle normalsituasjonen godt og ved hurtig styrking av operasjonssentralen være relativt robust. Etablering av større nasjonal operasjonssentral som er skalerbar og kan takle koordinering av større hendelser vil være et skritt i riktig retning. Dagens

organisering av HRS og LRS gir et bilde av hvordan dette kan tenkes løst. En annen mulig styrke ligger i distriktsovergripende samarbeid som felles OPS til deler av døgnet hvor det er få henvendelser, vil også gi mer robusthet.

I tillegg bør en nærmere avklaring rundt bruk av redningshelikopter og militære helikopter til hurtig frakt av politimannskaper komme på dagsorden. Samfunnet bør i større grad klare å samordne beredskapsfunksjoner til beste for alle og med prioritetsavklaringer. Satt på spissen vil dagens redningshelikopter kunne benyttes til å fly skadde ut fra et område hvor ”skyting pågår” men ikke fly bevæpnede politimannskaper inn i området for å stanse skytingen.

Avslutning

Det er viktig og riktig å iverksette en rekke tiltak som har til hensikt å bedre beredskapsfunksjonene for norsk politi. Det er likevel viktig at norsk politi tenker helhetlig med fokus på alle våre oppgaver som i sum gir et tryggere samfunn. Å etterforske familievoldssaker dreier seg i stor grad om vern av liv og helse. Og det er viktig at vi ikke tilsidesetter dette og andre viktige oppgaver.

I mindre distrikter som Østfinnmark, er det ofte de samme personene som ivaretar alle disse funksjonene. De løser skarpe oppdrag, forebygger, etterforsker og gjennomfører ordenstjeneste.

Det er viktig at politiets reaktive del ikke spisses til kun å håndtere hendelser. Et viktig element vil være å forebygge dem. Etterretning og forebygging kan være vel så effektivt og bør være vel så ønsket som beredskap for å hindre at nye hendelser av samme art skjer. Dette lå utenfor kommisjonens mandat, men en kan stille spørsmål ved om gjerningsmannen kunne vært stanset ved bedre barneverntjenester og bedre politiforebyggende arbeid og ikke minst et bedre samarbeid mellom tjenesten og politiet. Å finne måleparametere på beredskap er vanskelig, men å finne måleparametere på forebyggende arbeid er om mulig enda vanskeligere. Også politiets forvaltningsarbeid er viktig kriminalitetsforebyggende arbeid, blant annet ved å inndra våpenkort etc.

Vi ser frem til å ta fatt på oppgavene til beste for samfunnet vi er satt til å betjene.

Med hilsen

Trond Eirik Nilsen
Kst. Politimester

Saksbehandler:

Tlf: